

MÒDUL 2

Nivells recomanats: 1r i 2n d'Educació Primària

Els objectes perduts

GUIÓ:

FITXA DE L'ACTIVITAT: **3**

OBJECTIUS: **3**

DESCRIPCIÓ DE L'ACTIVITAT: **4**

INTRODUCCIÓ **4**

DESCOBERTA I OBSERVACIÓ DELS OBJECTES: EL TINTER **4**

DESCOBERTA I OBSERVACIÓ DELS OBJECTES: EL LLUM DE SOSTRE **5**

DESCOBERTA I OBSERVACIÓ DELS OBJECTES: ELS RETRATS **6**

TALLER: EL DIBUIX DE LA MEMÒRIA **7**

PRESENTACIÓ DE L'ACTIVITAT A L'AULA: **8**

SUGGERIMENTS DE TREBALL A L'AULA: **8**

CONTINGUTS CURRICULARS: **12**

ANNEXOS: **13**

CARTA PER LLEGIR A CLASSE **13**

ALGUNS SIGNIFICATS I INFORMACIONS SOBRE TERMES I NOMS QUE APAREIXEN AL LLARG DE L'ACTIVITAT: **14**

FITXA DE L'ACTIVITAT:

TÍTOL:	Visita didàctica i participativa d'alguns espais del Palau Mercader, amb un treball lúdic de cloenda.
HORARI	Dies laborals, de 10h a 11.45h (recomanem que els nens i nenes ja hagin esmorzat a l'escola, o al parc, abans de començar l'activitat)
NIVELLS EDUCATIUS:	1r i 2n d'Educació Primària (de 6 a 8)
DESCRIPCIÓ DE L'ACTIVITAT:	A partir d'una carta que convé que els alumnes coneguin abans de fer la visita, hom localitza alguns objectes antics, d'ús comú, com: un tinter, una làmpada i un retrat.
CONTINGUTS	3 objectes antics d'ús comú, que actualment han estat substituïts per les versions modernes. Les seves característiques i les seves funcions.
CONDICIONS DE LA PRESENTACIÓ A L'AULA	Llegiu la carta de presentació (en trobareu una còpia al final d'aquest document) Introduïu el nom del Palau, la família, la noció de museu. Reviseu conceptes com : Formes geomètriques simples, noms dels colors i altres maneres d'expressar-los, materials (fusta, plàstic, ferro, vidre).
MATERIAL NECESSARI	Cada nen/nena ha de portar una etiqueta amb el nom visible i llegible a una certa distància, de tal manera que el/la monitor/a pugui personalitzar molt més la participació.

3

OBJECTIUS:

- Donar a conèixer el Museu Palau Mercader com un edifici, ara museu, amb una col·lecció diversa d'objectes antics i únics.
- Introduir unes pautes bàsiques d'observació directa, relació i deducció, a partir d'un petit conjunt d'objectes del Palau Mercader.
- Treballar les característiques visuals dels objectes com formes, mides, colors, materials, textures.
- Reconèixer el factor temporal a partir de la noció d'ús i funcionament d'aquests objectes del Palau i les seves versions actuals.
- Introduir i consolidar nou vocabulari relacionat amb aquesta petita col·lecció d'objectes.
- Treballar pautes d'orientació en l'espai a partir de la recerca dels objectes.

DESCRIPCIÓ DE L'ACTIVITAT:

Introducció

LLOC: Al pati d'entrada (el monitor fa seure el grup)

DURADA: 10 min.

CONTINGUTS: Al Palau hi vivien els comtes de Bell-lloc, que es deien Mercader. Ara és un museu, que vetlla per la conservació de les seves col·leccions i les mostra al públic.

ACCIONS:

- Presentació de l'activitat: el Palau Mercader, els darrers comtes de Bell-lloc que van viure a cornellà: Arnau i Paulina i repàs de la carta en què es demana la col·laboració dels nens i nenes per trobar i descriure una sèrie d'objectes.

4

Descoberta i observació dels objectes: el tinter

LLOC: Planta baixa, sala dels escriptoris.

DURADA: 15 min.

CONTINGUTS: On és la planta baixa? Quina és la porta de l'esquerra? Què és un tinter? Com s'utilitzava? El tinter és de metall i vidre.

ACCIONS:

- Lectura de les pistes per trobar els objectes. El grup segueix les indicacions del missatge: "A la planta Baixa, entrant a l'esquerra, després de la 3a. cambra, aneu cap al fons. Allà hi heu de trobar el vell TINTA (tinter) que feien servir l'Arnau i la Paulina. ..."
- Identificació del primer objecte, el tinter, per part del grup a partir de les característiques descrites pel text: "...El reconeixereu perquè té una campaneta entre dues columnetes i, a banda i banda dos candelers en forma de petits gerros."
- Observació detallada de l'objecte amb la participació de 3 nens/es, un per a cada aspecte morfològic: color, forma, material, que determinaran amb l'ajuda dels materials didàctics de suport. Un, tria el color del tinter (marró/bronze i negre), un altre una peça de la mateixa

forma (rodona, oval, cercle, rectangle) i el tercer, un o més objectes dels mateixos materials (metall i vidre). Tots els materials s'aniran posant en una bossa que serà la del tinter.

- Constatació i comprensió d'algunes característiques de l'escriptura amb plomí i tinter, a partir de l'exemplificació, per part d'un altre/a nen/a , que escriu el seu nom amb un bolígraf, primer, i amb un plomí, després. Reflexió conjunta de les principals diferències.
- Identificació del tinter entre algunes fotografies d'objectes. S'incorpora a la bossa dels materials descriptius.
- De cara a preparar l'activitat final del taller, els nens i nenes imaginarn que dibuixen l'objecte.

Descoberta i observació dels objectes: el llum de sostre

LLOC: Sala annexa a la sala dels nius.

DURADA: 12 min.

CONTINGUTS: Sostre de volta de canó.
Llum de bronze que funcionava amb gas antigament fins que va ser electrificat. Altres sistemes antics d'il·luminació: espelmes i llums d'oli.

- ACCIONS:
- Lectura de les pistes per trobar l'objecte següent. El grup segueix les indicacions del missatge: *“Tornant enrere pel camí que heu fet, a la cambra que té un sostre en forma de túnel, on només hi ha seients i dibuixos penjats a la paret, al costat de la sala dels nius...”*
 - Identificació del segon objecte, el llum de sostre, per part del grup a partir de les característiques descrites pel text: *“...Hi veureu el magnífic ... - lletra il·legible- (llum) daurat, amb una mena de rodes quietes i unes tulipes blaves,... penjant damunt vostre...”*
 - Observació detallada de l'objecte amb la participació de 3 nens/es, un per a cada aspecte morfològic: color, forma, material, que determinaran amb l'ajuda dels materials didàctics de suport. Un, tria els colors del llum (daurat, blanc, blau), un altre les peces que tenen formes com les que es poden veure al llum (cercle, estrella, triangle punxa, cilindre) i el tercer, un o més objectes dels mateixos materials (metall i vidre). Tots els materials s'aniran posant a la bossa del llum.
 - Constatació i comprensió d'algunes característiques de les formes antigues i modernes d'obtenir llum: amb electricitat, oli, gas o cera. Un o dos nens/es exemplifiquen com encendrien i apagarien els diversos sistemes d'il·luminació a partir d'una palmatòria, un fanalet i un llum elèctric. Localització, en el llum observat, de les claus de pas del gas.
 - Identificació del llum entre algunes fotografies d'objectes. S'incorpora a la bossa dels materials descriptius.
 - De cara a preparar l'activitat final del taller, els nens i nenes imaginarn que dibuixen l'objecte.

Descoberta i observació dels objectes: els retrats

LLOC: Sala dels retrats, a la Planta Noble.

DURADA: 15 min.

CONTINGUTS: Primera planta o Planta Noble.
Els retrats i els diversos procediments antics i moderns per fer-los. Retrats a l'oli.
Dos personatges familiars (Josep Mariano de Belloch i Maria Sadurní).

6

- ACCIONS:
- Lectura de les pistes per trobar l'objecte següent. El grup segueix les indicacions del missatge: *"A la Primera Planta, els retrats del besavi -en Josep Mariano de Belloch- i la besàvia Maria,..."*
 - Identificació del tercer i quart objectes, els retrats a l'oli, per part del grup a partir de les pistes donades pel text: *"...que tenen una curiosa forma d'ou, i estan pintats amb molt de detall... em sembla recordar que en algun d'ells hi ha pintat algun objecte al fons..."*
 - Observació detallada dels objectes (ens centrarem en el retrat de Maria de Sadurní) amb la participació de 3 nens/es, un per a cada aspecte morfològic: color, forma i material, que determinaran amb l'ajuda dels materials didàctics de suport. Un, tria els colors del retrat, de més abundants a menys (daurat, blanc, blau, vermell, gris, negre), un altre les peces que tenen formes com les que es poden veure al llum (òval) i el tercer, un o més objectes dels mateixos materials (fusta daurada, tela, pintura). Tots els materials s'aniran posant a la bossa del retrat.
 - Constatació i comprensió del que és un retrat i els procediments antics i moderns de fer retrats (emfasitzant el contrast entre pintura i fotografia). Dos nens/es exemplifiquen com s'executaria un retrat del grup, pintat a l'oli i després, i després com es fa un retrat fotogràfic.
 - Identificació del retrat entre algunes fotografies d'objectes. S'incorpora a la bossa dels materials descriptius.
 - De cara a preparar l'activitat final del taller, els nens i nenes imaginarn que dibuixen l'objecte.

Taller: *El dibuix de la memòria*

LLOC: Al taller.

DURADA: 28 min.

OBJECTIU: Revisar i consolidar el treball d'observació i coneixement dels objectes que s'ha fet al llarg de la visita i alhora cloure la visita amb una activitat lúdica més dinàmica.

7

CONTINGUTS: Els objectes: el tinter, el llum de sostre, els retrats a l'oli.
Els personatges: Arnau Mercader, comte de Bell-lloc i Paulina Pozzali, comtessa de Bell-lloc, darrers propietaris de la finca.

- ACCIONS:
- El/la monitor/a reparteix a cada nen/a unes targetes plastificades amb el nom d'un dels objectes vistos -tinter, llum o retrat-. Aquests hauran de dibuixar l'objecte que els ha tocat, recordant les formes i colors observats en els objectes.
 - Acabats els dibuixos, o gairebé, el/la monitor/a organitza un petit joc a partir dels dibuixos i dels Comtes de Bell-lloc. Assigna un personatge a cada nen/a - el comte Arnau o la comtessa Paulina - tot donant-los una imatge plastificada. Cada nen i nena tindran un objecte (el que han dibuixat) i un personatge (el del rostre plastificat). El/la monitor/a comença a explicar una història en la que aniran apareixent ambdós personatges utilitzant alternativament algun dels objectes observats al llarg de la visita. Els nens i nenes, han d'estar atents i, quan la narració al·ludeixi al personatge i a l'objecte que tenen, hauran d'aixecar el seu dibuix.
 - Cloenda i comiat.

PRESENTACIÓ DE L'ACTIVITAT A L'AULA:

Per tal de facilitar el bon funcionament de l'activitat, la motivació i participació dels nens i nenes és important dedicar el temps necessari a presentar l'activitat.

Cal que introduïu la visita uns dies abans, a partir de la lectura de la carta que suposadament han escrit en Marcel i la Silvana, els descendents dels comtes de Bell-lloc, des d'Itàlia. El dia de la visita, el monitor o monitora la tornarà a llegir, però si ja l'han sentida abans els serà més fàcil de seguir-ne els continguts.

A partir de la carta podeu introduir la idea que el Palau Mercader va ser construït fa més de cent anys (1865), per ser una residència privada (per encàrrec de Joaquim de Mercader), i que actualment és un **museu** públic, amb unes col·leccions úniques. Segons la cura que en tinguem ara, els nens i nenes del futur també les podran veure, o no.

Podeu encetar un petit debat sobre què és un museu, quin sentit té que hi hagi museus? Què poden aprendre els nens i nenes en els museus? Què poden i no poden fer en un museu?...

SUGGERIMENTS DE TREBALL A L'AULA:

1. A part de la presentació mínima de l'activitat, un possible treball previ a fer, és familiaritzar els nens i nenes amb una certa **dinàmica d'observació** a partir dels objectes que els envolten:

- Amb quines formes geomètriques es poden associar?
- Quins colors tenen i com són aquests colors (foscos, clars, brillants, bruts...)
- Quins materials bàsics s'hi poden reconèixer? (fusta, paper, metall, vidre, plàstic, roba...)

2. Un altre treball a fer és a partir de la funció de cada objecte.

Es pot proposar d'**elaborar un manual d'ús** (dibuixat i escrit) d'algun objecte comú, el funcionament del qual pugui ser explicat en pocs passos a algú que desconeixi l'objecte (una barra de pega, una piruleta, una maquineta de fer punta, ...). Per il·lustrar el treball, es poden veure alguns prospectes il·lustrats sobre el funcionament de joguines o el canvi de piles, etc.

3. Després d'haver vist la petita col·lecció d'objectes antics del Palau Mercader, es pot seguir treballant la **noció de passat, present i futur, a partir de l'ús dels objectes en el temps:**

- com a treball posterior, ja que tindran els dibuixos dels objectes vistos al Palau, poden dibuixar o portar una fotografia de les **versions actuals dels objectes** (bolígraf, llums halògens, fluorescent, o d'altres i retrats fotogràfics). Per acabar, poden inventar-se una **proposta de futur**, potser recordant pel·lícules de ciència ficció:
 - ≈ Com escriurem d'aquí a cent anys?
 - ≈ Com guardarem la imatge de les persones que estimem?
 - ≈ Com tindrem llum?
- preguntar a casa, als parents o coneguts més grans sobre objectes que ja no es fan servir o objectes que han canviat molt en la manera de ser utilitzats i omplir el quadre annex.

Els objectes perduts

Pregunteu a casa sobre els objectes que ja no es fan servir o que han canviat molt.

Busqueu-ne imatges.

Ompliu el quadre següent amb les imatges de l'objecte antic, de la seva versió moderna i de com es fa servir perquè serveix. (podeu dibuixar-los o bé enganxar-ne una fotografia,

A sota de cada dibuix escriviu el nom de l'objecte i de l'acció, com en l'exemple.

10

objecte antic	Què he descobert sobre com es feia servir?	objecte actual	serveix per a
	<p>O bé s'escalfaven al foc o als fogons, o bé, quan aparegueren els models buits per dins, s'omplien de brases.</p>		
<p><i>planxa de carbó, llenya o gas</i></p>	<p><i>Com s'escalfaven</i></p>	<p><i>planxa elèctrica</i></p>	<p><i>planxar</i></p>

CONTINGUTS CURRICULARS:

ÀREA DE CONEIXEMENT DEL MEDI. MEDI SOCIAL I CULTURAL

Continguts de Procediments:

- Nocions espacials per localitzar objectes i indicar direccions.
- Nocions relacionades amb les categories de passat, present i futur.
- Recollir dades de l'entorn proper a partir de l'observació directa.
- Ús de la narració i descripció per expressar fets, situacions i informacions.

Continguts de Fets, conceptes i sistemes conceptuals:

- Signes distintius del nostre passat a l'entorn de: restes històriques, ruïnes, monuments...

Continguts d'Actituds, valors i normes:

- Col·laboració en jocs, activitats i relacions de grup.
- Esperit d'observació i interrogació vers l'entorn.

12

ÀREA D'EDUCACIÓ ARTÍSTICA. VISUAL I PLÀSTICA

Continguts de Procediments:

- Exploració sensorial de l'entorn.
- Observació directa per mitjà de la vista i el tacte.
- Aplicació de la memòria visual en la representació de formes observades.

Continguts de Fets, conceptes i sistemes conceptuals:

- La percepció del món visual a través dels sentits.
- El llenguatge plàstic com a vehicle de comunicació.

Continguts d'Actituds, valors i normes:

- Manifestació de curiositat per observar.
- Predisposició cap el món de la imatge.

ÀREA DE LLENGUA CATALANA I LITERATURA

Continguts de Procediments:

- Ampliació de lèxic
- Utilització correcta del vocabulari propi de l'edat i el context més proper.

Continguts de Fets, conceptes i sistemes conceptuals:

- Contingut semàntic de les paraules pròpies de l'entorn més proper.

Continguts d'Actituds, valors i normes:

- Curiositat per ampliar el vocabulari i conèixer el significat de les paraules.
- Atenció a les intervencions orals dels altres i respecte al torn de les paraules i a les idees dels altres.
- Interès per fer-se entendre.

ANNEXOS:

Carta per llegir a classe

Cremona, sense data

Benvolguts amics:

Som en Marcel i la Silvana, parents dels darrers comtes de Bell-lloc que van viure a Cornellà: l'Arnau de Mercader i la seva esposa Paulina Pozzali, que havia nascut aquí, a la nostra ciutat, Cremona, ara fa més de 130 anys.

Hem sentit explicar moltes coses del Palau on van viure i fins i tot hem vist algunes fotografies antigues. Sabem que ara és un museu i tenim moltes ganes de venir a visitar-lo, però per ara no podem.

El que més ens agrada és que ens expliquin com vivien els nostres avantpassats, l'Arnau i la Paulina, al Palau.

Feien moltes de les coses que fem ara nosaltres, com sentir música, escriure, rentar-se la cara, encendre els llums o escalfar-se,... però no ho feien ben bé com nosaltres: utilitzaven curiosos objectes que ara ja no sabem com funcionen ni com es diuen...

Se'ns ha acudit que vosaltres potser ens podeu ajudar i descobrir alguns detalls d'aquests antics objectes.

El problema és que no sabem català, aquesta carta ens l'escriu la mare d'una mestra de l'escola, que és catalana i ha estat molt amable d'ajudar-nos, però no volem haver d'empipar-la contínuament. Potser se us acut alguna manera de descriure els objectes, de manera que ho puguem entendre sense saber català, i fins i tot, potser ens serveixi per aprendre alguna paraula.

Us enviem una petita llista d'objectes que hauríeu de trobar i descriure.

Perquè els pugueu reconèixer, hem anat apuntant algunes indicacions que entre els pares i els avis han pogut recordar del que havien explica l'Arnau i la Paulina. Perdoneu si les dades no són molt exactes,

Esperem notícies vostres amb impaciència.

Moltes gràcies i molts records de part de tots. A rivederci!

Marcel i Silvana Pozzali

Alguns significats i informacions sobre termes i noms que apareixen al llarg de l'activitat 1:

Arnau de Mercader i Zufia, comte de Bell-lloc	(Barcelona 1852 – Cornellà de Llobregat, 1932) Hereu de Joaquim de Mercader i de Belloch, casat amb Paulina Pozzali Crotti el 1901, instal·lat al seu palau de Cornellà de Llobregat des de 1905, fins el 1932, que va morir.
Bolígraf	Estri manual emprat per a escriure, proveït d'un dipòsit de tinta viscosa tancat en un extrem per una bola d'acer i de menys d'un mil·límetre de diàmetre, la qual, en ésser premuda i rodar sobre la superfície on hom escriu, deixa passar la tinta, surt del dipòsit i mulla la part exterior de la bola. "El bolígrafo moderno, práctico, desechable y de poco costo, fue inventado en 1940, por el húngaro Ladislao Josef Biro y el químico Georg Biro, ante la necesidad de crear un bolígrafo eficiente, ya que existían las plumas estilográficas que aparecieron en el siglo XIX, pero que su tinta tendía a espesarse. Los materiales con que son fabricados los bolígrafos van desde el plástico hasta el oro. " Trobat a: http://www.galeon.com/elinventor/letra_b.htm , el 10/11/2008
Canelobre	Utensili consistent en un peu o una columna més o menys llargs, de dos o més braços, amb dolles per a aguantar dretes altres tantes candeles.
Cavallet	Estri habitualment de fusta, tot i que també pot ser de metall, que pot tenir tres o quatre peus i serveix per a sostenir verticalment, o lleugerament inclinada, una tela o fusta per ser pintada o restaurada.
Clau de pas	Estri mòbil que en girar obre o tanca el pas d'un líquid o un gas.
Cremona	Ciutat italiana, capital de la província de Cremona, a Llobardia
Daurat	Tècniques diverses consistents a cobrir la superfície d'un objecte d'una fina cap d'or. Damunt la fusta (en marcs, retaules i mobles) s'utilitzen unes fines làmines anomenades pa d'or, en un procés artesanal.
Descriure	[[®] escriure] v tr 1 Representar (alguna cosa) amb paraules escrites o dites. <i>Descriure una contrada. Descriure un animal, una planta. Descriure els costums d'un poble.</i>
Espalmatòria	Palmatòria
Fotografia	f FOTOG 1 Procediment que permet d'obtenir, per mitjà de la llum i de substàncies químiques, imatges òptiques permanents sobre superfícies convenientment preparades.
Fotografia	2 p ext Estampa obtinguda mitjançant el procediment de la fotografia, especialment la còpia o positiu. És anomenada també, <i>foto</i> . <i>Un àlbum de fotografies en blanc i negre, en color.</i>
Josep Mariano de Belloch i Maris	(Cardedeu 1767-Cornellà de Llobregat 1854). Militar que arribà al càrrec de Tinent Coronel d'Infanteria, va participar en dues guerres (la Gran Guerra de 1793, i la Guerra d'Independència, de 1808 a 1814). En una ocasió que l'havien fet presoner es va aconseguir escapar. Va tenir tres filles i per tant, fou el darrer Belloch.
Llum (el llum)	3 [i ant f] m 1 Qualsevol estri o aparell que serveix per a fer llum. <i>Un llum d'oli, de petroli, de carbur, elèctric. Encendre, apagar, el llum. Un llum de sostre, de peu, de taula, de paret.</i>
Llum (el llum)	2 TRANSP Dispositiu lluminós situat en un lloc visible de l'exterior d'un vehicle, d'un aparell, etc., emprat per a indicar-ne el funcionament, la posició, la situació, etc.
Llum (el llum)	3 Cadascun dels senyals lluminosos d'un semàfor. <i>Passar en llum vermell.</i>
Llum (la llum)	[s. XIV; del ll. <i>Lūmen</i> , -inis, id., de la mateixa arrel * <i>luc-</i> de <i>lucēre</i> 'lluïr']

¹ Per a les definicions, si no s'especifica el contrari, s'ha utilitzat Enciclopèdia, bé literalment, bé com a font per a una explicació més simplificada (<http://www.enciclopedia.cat/>)

Llum (la llum)	1 [i ant m] f 1 FÍS ÒPT Agent físic que constitueix una de les formes possibles d'energia, que és capaç d'impressionar els òrgans de la vista i permet de veure els cossos que l'emeten.
Llum (la llum)	2 Electricitat. <i>Ens han tallat la llum. El rebut de la llum.</i>
Llum d'oli	Estri per fer llum que funciona mitjançant la combustió d'oli.
Llum de gas	Estri per fer llum que funciona mitjançant la combustió de gas.
Marc	Armadura a manera de bastidor que hom col·loca al voltant d'un mirall, d'un quadre, etc.
Marcel i Silvana Pozzali	Personatges imaginaris inventats per facilitar la comunicació amb els alumnes.
Maria Sadurní i Cànovas	(? – Barcelona 1871) Com a hereva universal del patrimoni familiar, posseïa la finca de Cornellà de Llobregat, que aleshores era presidida per una masia. En casar-se amb Felip de Mercader i Saleta, aquesta finca i la resta de propietats s'acabà incorporant a la casa Mercader. Poc després de casar-se van arreglar la masia per a poder-la utilitzar com a torre d'esbarjo.
Museu	Lloc on, amb finalitats culturals, hom guarda i exposa objectes pertanyents al món de l'art, de la ciència o de la tècnica.
Palau	Edifici majestuós i luxós utilitzat com a habitació d'un rei o d'un gran senyor, i sovint, fortificació i centre de l'administració d'un govern.
Paleta (de pintor)	Estri generalment de fusta, de perfil ovalat o rectangular, amb un forat i un queixal que permeten la còmode subjecció amb la mà esquerra, passant el dit polze pel forat. També se'n troben de plàstic i metall, amb compartiments per als colors, dissenyades per ser utilitzades damunt la taula.
Palmatòria	Canelobre baix amb mànec o nansa i peu en forma de platet ample
Paulina Pozzali Crotti, comtessa de Bell-lloc	(Cremona 1870- Cornellà de Llobregat 1953) Havia vingut de jove a Barcelona, on es va dedicar al cant, que va deixar en casar-se amb Arnau de Mercader el 1901. Al cap d'uns anys va començar a escriure articles per a premsa femenina.
Ploma	Instrument d'escriptura constituït per un mànec, normalment de fusta, a la punta del qual hi ha fixada una làmina metàl·lica anomenada <i>trem</i> o plomí, que hom suca repetidament amb tinta.
Plomí	Làmina metàl·lica, acaba en punta, per un extrem i arrodonida per l'altre, que s'ajusta a un mànec, habitualment de fusta i es mulla en tinta per a escriure
Retrat	Representació gràfica d'una persona. Pot ser fet amb diverses tècniques.
Tela (de pintura)	Teixit, habitualment de lli o cotó, prèviament preparat amb una impregnació blanca per la cara que ha de ser pintada, que es tensa damunt d'un bastidor, formant una superfície llisa i tensa, apte per a la pintura a l'oli, al tremp, acrílic, etc.
Tinter	Vas petit on hom posa la tinta per a escriure. També se'n diu de l'estri que serveix per a sostenir un o dos vasos de tinta, els plomins i altres accessoris per a escriure